[2025] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 490 : 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 335

ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ(ਆਂ) 1257)

07 ਮਾਰਚ 2025

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ,* ਜੇਜੇ।]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਭਾਵ, ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ, ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2) (ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰੇਗੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟ †

ਸਜ਼ਾ/ਸਜ਼ਾ - ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 - ਉਪ ਧਾਰਾ.42, 42ਏ - ਵਿਆਖਿਆ - ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਉਪ ਧਾਰਾ.376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) -ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ/ ਉਪ ਧਾਰਾ.376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i), ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ.3/4, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਸਨ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਈਪੀਸੀ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376(2)(ਐੱਫ) ਅਤੇ 376(2)(ਆਈ), ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਪ-ਭਾਗ.3/4 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ - ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਵੱਧ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ - ਧਾਰਾ.42 ਅਤੇ ਧਾਰਾ.42ਏ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਧਾਰਾ.42ਏ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਯੋਗ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵ, ਧਾਰਾ.42, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ - ਕਿਉਂਕਿ, ਉਪ-ਭਾਗ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i), ਆਈਪੀਸੀ ਉਪ-ਭਾਗ 3/4, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ –

---

* ਲੇਖਕ

ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 19, 21, 23, 25, 26, 30, 31]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ @ ਸ਼ਿਵਾ @ ਸ਼ਿਵਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2023] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 669: (2023) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 817; ਨਵਾਸ @ ਮੂਲਾਨਾਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ [2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 913: 2024 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ.315; ਵੀਰੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2022] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 225; ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [2008] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 93: (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 767 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 42, 42ਏ; ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i); ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ; ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ; ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ; ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ; ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ; ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ; ਉਮਰ ਕੈਦ; ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਤੱਕ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ; ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2025 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1257

2016 ਦੇ ਜੇਏ ਨੰਬਰ 6590 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ 02.08.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਲਾਹ:
ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ,
ਬੀ. ਵੈਂਕਟਰਮਨ, ਦੇਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ।
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ:
ਆਦਰਸ਼ ਉਪਾਧਿਆਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੱਲਵੀ ਕੁਮਾਰੀ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਪਚੌਰੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1.ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

2. ਦੇਰੀ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

3. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਅਪੀਲ, 2 ਅਗਸਤ, 2019 ਨੂੰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 2016 ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6590 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

5. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 16 ਸਤੰਬਰ, 2016 ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 2, ਫਤਿਹਪੁਰ[3] ਦੁਆਰਾ 2016 ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਨੰਬਰ 06 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚਾਂਦਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 236 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 18604 ਦੀ ਧਾਰਾ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 20125 ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 25,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

6. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਰਾਜਾ ਸਿੰਘ, ਪੀੜਤ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। 28 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਨੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਥਾਣਾ ਚਾਂਦਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਤਿਹਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲਗਭਗ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲ ਸੀ, ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ, ਪੀੜਤਾ, ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 9 ਸਾਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਜਿਸਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 4 ਸਾਲ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ, ਯਾਨੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। 22 ਅਕਤੂਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਰਾਤ ਲਗਭਗ 8:00 ਵਜੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੀੜਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਕੇ ਛੱਤ 'ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚੇ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਾ

---

1 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਅਪੀਲਕਰਤਾ'।

2 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਹਾਈ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

3 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

4 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਆਈਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

5 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੀਤਾ। ਉਸਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਛੱਤ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਾਬਾਲਗ ਪੀੜਤਾ ਸਵੇਰੇ ਛੱਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਆਈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ, ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਨੂੰ ਦੱਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਮੁਖਬਰ ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਮੁਖਬਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਡਰ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ, ਰਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੀੜਤ ਬੱਚੀ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਖਬਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਫਤਿਹਪੁਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੂੰ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਐਸ. ਚਾਂਦਪੁਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਜਾਂਚ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-7), ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਆਈ.ਓ.) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸ਼ੁਕਲਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੁਆਰਾ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰੀ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ, ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਯੋਨੀ ਵਿੱਚ ਲੈਬੀਆ ਮਾਈਨੇਰਾ ਉੱਤੇ ਲਾਲੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਹਾਈਮਨ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਮੂੰਹ, ਯੋਨੀ, ਵਲਵਲ ਅਤੇ ਗੁਦਾ ਸਵੈਬ ਤੋਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸਲਾਈਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੈਥੋਲੋਜੀਕਲ ਜਾਂਚ, ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਮੈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ੁਕਰਾਣੂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

8. ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਚੀ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 19738 ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ।

9.ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4/5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ, ਜਿਸਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ

---

6 (ਐਕਸ. ਕਾ. 1) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕੇਸ ਅਪਰਾਧ ਨੰ. 236 ਆਫ 2015।

7 ਸੁਪਰਾ ਨੋਟ 4

ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ 9 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 8 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 313 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

2 ਅਗਸਤ, 2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

11. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2 ਸਤੰਬਰ, 2024 ਦੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

12. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਨੇ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵ ਆਈਪੀਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

13. ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ

---

8 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9 ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵੇਖੋ।

ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

14. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਹੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

15. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹਨ।

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਭਾਵ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ,

---

10 2016 ਦੇ ਕੇਸ ਨੰਬਰ ਜੇਲ੍ਹ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6590 ਵਿੱਚ, ਮਿਤੀ 02.08.2019 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚੇਗਾ।

18. ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 42 ਅਤੇ 42ਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"42. ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਜ਼ਾ। - ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 166ਏ, 354ਏ, 354ਬੀ, 354ਸੀ, 354ਡੀ, 370, 370ਏ, 375, 376, [376ਏ, 376ਏਬੀ, 376ਬੀ, 376ਸੀ, 376ਡੀ, 376ਡੀਏ, 376 ਡੀਬੀ], [376ਈ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 509 ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 (2000 ਦਾ 21)] ਦੀ ਧਾਰਾ 67ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧੀ ਸਿਰਫ ਹੇਠ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਿਗਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਹੈ।

42ਏ. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰੋ। - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।"

19. ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪੜਚੋਲ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਵੱਧ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਫ਼ਰਕ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਅਸੰਗਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ।

21. ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 42ਏ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਧਾਰਾ 42 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ

ਆਈਪੀਸੀ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧੀ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

22. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪੋਸਕੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਜ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਪੋਸਕੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਯੋਗ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42।

23. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਅਤੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

24. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i), ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਨ: -

"376. ਬਲਾਤਕਾਰ ਲਈ ਸਜ਼ਾ।- (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਕਿ [ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ]।
(2) ਜੋ ਕੋਈ, -
(ਏ)-(ਈ)....

(ਐਫ) ਔਰਤ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ, ਜਾਂ ਔਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
(ਜੀ)-(ਐੱਚ)....

(ਆਈ)[11] ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਔਰਤ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੋ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਉਸ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

25. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

26. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3/4 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੈਦ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ @ ਸ਼ਿਵਾ @ ਸ਼ਿਵਮੂਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ[1] 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:-

"14. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਵਿੱਚ "ਦੂਜੇ" ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਚੌਦਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵੀਹ ਸਾਲ, ਤੀਹ ਸਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ। ਧਾਰਾ 433-ਏ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਜ਼ਾ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।"

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐਫ) ਅਤੇ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਤੱਥ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਲਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

---

11 ਧਾਰਾ (i) ਨੂੰ 2018 ਦੇ ਐਕਟ 22 ਸੈਕਸ਼ਨ 4 (21-4-2018 ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

28. ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ., ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨਵਾਸ @ ਮੂਲਾਨਾਵਾਸ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ13 ਵਿੱਚ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:-

"17. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ, (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 767 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਛੋਟ ਦੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਜ਼ਾ ਸੀ?

25. ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ (ਉਪਰਾ), ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ਼੍ਰੀਹਰਨ ਉਰਫ਼ ਮੁਰੂਗਨ, (2016) 7 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ। ਅਕਸਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜੋ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ (ਉਮਰ ਕੈਦ ਲਈ ਆਮ ਮਾਪਦੰਡ) ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਪਾਤਕ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇੱਕ ਅਨੁਪਾਤਕ ਸਜ਼ਾ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਕੈਦ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ (ਉਪਰਾ) ਜਸਟਿਸ ਆਫਤਾਬ ਆਲਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

"92. ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਝਿਜਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 14 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਪਾਤਕ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੌਤ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਲਾਲਚ ਆਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਰਾਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰਾਹ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਾਲ

ਅੰਤਰਾਲ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਕਲਪ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, 14 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

29. ਵੀਰੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376(2)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਨੂੰ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਸਲ ਕੈਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ਰਧਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।14

30. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3/4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ।

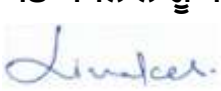
31. ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 376(2)(ਐੱਫ) ਅਤੇ 376(2) (ਆਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ।

32. ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
33. ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
34. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

*ਸਿਰਲੇਖ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ